

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/166/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7219204070
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Agnesa Hricová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7219204070.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Agnesy Hricovej a členov senátu JUDr. Jozefa Maruščáka a Mgr. Miloša Greguša v právnej veci manžela Q. C. nar. XX.X.XXXX bývajúceho v K. na A. ulici č. X toho času umiestneného v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Sabinove zastúpeného Mgr. Ing. W. S. advokátom so sídlom advokátskej kancelárie v Košiciach na Vojenskej ulici č. 5 a manželky Y. R. C. nar. XX.XX.XXXX bývajúcej v K. na A. ulici č. X zastúpenej Mgr. Vandou Durbákovou, advokátkou so sídlom advokátskej kancelárie v Košiciach na Krivej ulici č. 23 v konaní o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov na čas po rozvode k ich maloletým deťom R. C. nar. XX.X.XXXX a R. C. nar. XX.X.XXXX zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice o odvolaní manžela proti rozsudku Okresného súdu Košice II č.k. 26P/109/2019-268 zo dňa 10.2.2021 takto

rozhodol:

P o t v r d u j e rozsudok v napadnutom výroku o určení výživného na čas po rozvode.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom výrokom I. rozviedol manželstvo účastníkov konania. Výrokom II. zveril mal. R. a mal. R. do osobnej starostlivosti matky. Výrokom III. rozhodol, že obaja rodičia sú oprávnení a povinní mal. R. a mal. R. zastupovať a spravovať ich majetok. Výrokom IV. určil manželovi vyživovaciu povinnosť na mal. R. v sume 80 Eur mesačne a na mal. R. v sume 90 Eur mesačne, ktoré má poukazovať manželke do 15. dňa v mesiaci vopred počnúc právoplatnosťou rozsudku do budúcnosti. Výrokom V. rozhodol, že styk manžela s mal. R. a mal. R. neupravuje. Výrokom VI. v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Výrokom VII. rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že manželstvo účastníkov konania je vážne narušené a trvalo rozvrátené a sú splnené podmienky pre jeho rozvod. Vo vzťahu k zvereniu maloletých detí do výlučnej osobnej starostlivosti manželky neboli zo strany manžela vznesené žiadne výhrady. Konštatoval, že v súčasnosti iný spôsob zabezpečenia starostlivosti o maloletých ani neprichádza do úvahy. Manželka zabezpečuje starostlivosť nielen o maloletých R. a R., ale aj o maloletého syna z predchádzajúceho vzťahu na požadovanej úrovni, ako to vyplýva aj zo správy kolízneho opatrovníka, ktorý nezistil žiadne nedostatky v zabezpečovaní starostlivosti manželky o maloleté deti. Právo zastupovať maloletých a spravovať ich majetok majú aj naďalej obaja rodičia v zmysle ust. § 28 Zákona o rodine. Keďže zveril maloleté deti do výlučnej osobnej starostlivosti manželky, zo strany manžela určoval vyživovaciu povinnosť. Vychádzal z toho, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom predstavuje ich zákonnú povinnosť a trvá do času, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Vyživovacia povinnosť rodičov sa pri rozhodovaní posudzuje vždy samostatne za každého z nich, každý z rodičov je povinný svoje deti vyživovať. Napriek návrhu manžela určiť pre každé maloleté dieťa len minimálne výživné so zohľadnením, že je toho času bez príjmu, nakoľko bol vzatý do väzby a aktuálne vykonáva trest odňatia slobody, kde už síce zaradený

pracovne bol, ale príjem zatiaľ nemá, súd prvej inštancie sa s požiadavkou manžela nestotožnil. Mal za nesporné, že manžel sa ako rodič úmyselným konaním pripravil o objektívnu možnosť platiť výživné a túto skutočnosť nemožno pričítať na ťarchu dieťaťa, preto jeho vyživovacia povinnosť bude trvať, aj keď je vo výkone trestu (nález ÚS ČR sp. zn. IV.US 1181/07). Súd preto zo strany manžela určoval výživné so zohľadnením jeho príjmu pred vzatím do väzby. Pôvodne manželom navrhovaná výška výživného predstavovala sumu 70 Eur pre mal. R.. Túto sumu súd určil v konaní do rozvodu manželstva vedenom pod sp. zn. 26P/136/2019. Vychádzal pritom z príjmu manžela u posledného zamestnávateľa v spoločnosti N. s.r.o., kde manžel dosahoval za obdobie I. štvrťroka roku 2019 priemernú čistú mzdu 426,56 Eur. Z uvedeného príjmu sa javilo adekvátne výživné v sume 80 Eur mesačne pre mal. R. a 90 Eur mesačne pre mal. R.. Takto určené výživné považoval súd prvej inštancie za primerané možnostiam manžela, aj keď nie zodpovedajúce potrebám maloletých detí. Manželkou požadované výživné 150 Eur na každé dieťa sa javilo už neadekvátne a nie v možnostiach povinného manžela. K otázke úpravy styku súd aj s poukázaním na nevykonateľný návrh na úpravu styku v zmysle návrhu zo strany manžela a tiež v záujme mal. R. považoval za najvhodnejšie styk otca s maloletou neupravovať. S možnosťou návštev maloletej v ústavnom zariadení manželka nesúhlasila. Vychádzal aj z charakteru prostredia, v ktorom sa manžel aktuálne nachádza, na závažnosť spáchaného skutku, útlý vek dieťaťa, nevyvinuté blízke citové väzby maloletej s rodinou manžela, ktorí by mali maloletú do zariadenia sprevádzať a to všetko v konečnom dôsledku by mohlo veľmi nepriaznivo zasiahnuť do psychického vývoja maloletej. V neposlednom rade poukázal na to, že úprava styku realizovaná za účasti tretích osôb nemôže byť predmetom konania o rozvod manželstva, nakoľko súdne rozhodnutie zaväzuje len účastníkov konania. V prevyšujúcej časti súd návrh zamietol, keď nepovažoval za relevantné vylúčiť návrh týkajúci sa úpravy rodičovských práv a povinností k mal. R. na samostatné konanie, rovnako tak nepovažoval za relevantné určiť výživné vyššie v súlade s návrhom manželky, keďže výška výživného určená súdom sa javila byť primeraná možnostiam povinného rodiča. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd v súlade s ust. § 52 CMP.

3. Len proti výroku IV. tohto rozsudku, t.j. len proti určenej vyživovacej povinnosti voči maloletým deťom na čas po rozvode podal manžel v zákonom stanovenej lehote odvolanie z dôvodu, že v súčasnosti ani v dohľadnej budúcnosti desiatich rokoch nemá šancu ani len na dosiahnutie takej výšky svojho vlastného mesačného príjmu, akým je súčet jeho výdavkov na výživné určené súdom. Od 20.5.2019 sa nachádza vo väzbe a od 20.11.2020 je vo výkone trestu odňatia slobody s umiestnením v Sabinove, kde si odpykáva trest stanovený na dobu desať rokov a už z toho dôvodu nemá vôbec žiaden príjem. Je v stave hmotnej núdze. Pred nástupom do väzby pracoval za minimálnu mzdu. Uviedol, že okrem vyživovacej povinnosti k maloletým deťom R. a R. má ešte súdom stanovenú vyživovaciu povinnosť voči mal. M. nar. X.X.XXXX a mal. R. nar. XX.X.XXXX spolu v sume 66,33 Eur mesačne. Speňažiteľný hnutelný ani nehnuteľný majetok nevlasťní. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vrátil ho súdu prvej inštancie na nové prejednanie a rozhodnutie, alternatívne aby ho zmenil a určil mu povinnosť prispievať na výživu mal. R. sumou 33 Eur mesačne a na výživu mal. R. sumou 33,17 Eur mesačne manželke do 15-teho dňa v mesiaci vopred počnúc právoplatnosťou rozsudku do budúcnosti.

4. Manželka vo vyjadrení k odvolaniu manžela uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za zákonné, vychádzajúce z riadne zisteného skutkového stavu veci a ako také ho navrhuje potvrdiť. Je toho názoru, že súd prvej inštancie správne konštatoval, že určené výživné na maloleté deti je primerané možnostiam manžela, aj keď nie je zodpovedajúce potrebám maloletých detí. Argumentácia manžela, že vo výkone trestu nie je zamestnaný, nezodpovedá skutočnosti, keďže zo správy Ústavu na výkon trestu odňatia slobody je zrejmé, že manžel bol od 8.1.2021 vo výkone trestu pracovne zaradený. Predpokladá, že má príjem aj počas výkonu trestu. Nie je pravdou, že manžel pred nástupom na výkon trestu mal len minimálnu mzdu. Istý čas pracoval aj v Nemecku a jej tvrdil, že jeho príjem sa v tom čase pohyboval okolo 1.800 Eur mesačne v hrubom. Preto predpokladá, že má aj nejaké úspory, z ktorých môže prispievať na výživu svojich maloletých detí. Zdôraznila, že suma priznaného výživného je minimálna, predstavuje približne 2,60 Eur na deň pre mal. R. a 3 Eurá na deň pre mal. R., čo je suma, ktorá nepostačuje ani na úhradu ich základných životných potrieb. Nemôže byť na ťarchu maloletých detí, že ich otec bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní desať rokov za násilnú trestnú činnosť voči nej a prišiel týmto svojim zavineným konaním o možnosť slušného zárobku. Taktiež nemôže byť na ujmu ich maloletým deťom, že manžel má ďalšie dve vyživovacie povinnosti. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti potvrdil ako vecne správny.

5. Kolízny opatrovník k odvolaniu manžela a vyjadreniu manželky uviedol, že zo zásady úmernosti životnej úrovne detí a ich rodičov vyplýva, že výživné môže byť určené v zodpovedajúcej miere, a to pre súčasnú dobu ako aj pre budúcnosť. Konajúci súd vo svojom rozhodnutí prihliadol na všetky okolnosti, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania, pokiaľ sa závažnejším spôsobom prejavili v pomeroch účastníkov konania. V kontexte uvedeného odporučil stanoviť výživné primerane veku a odôvodneným potrebám maloletých detí s ohľadom na možnosti, schopnosti a majetkové pomery na strane povinného rodiča.

6. Manžel k vyjadreniu manželky a kolízneho opatrovníka uviedol, že vo svojom odvolaní ustúpil od súdnej úpravy styku, ktorej sa pôvodne domáhal, keďže má za to, že manželka má nielen nikým a ničím neobmedzenú faktickú možnosť akémukoľvek styku maloletej dcéry s ním mu zabrániť, zároveň si v plnej miere uvedomuje svoju životnú situáciu, že je vo výkone trestu na dlhšie obdobie a má značne obmedzenú schopnosť styku s maloletou. Skutočnosť, že vo výkone trestu bol zamestnaný potvrdil, ihneď doložil výšku odmeny za prácu, ktorá však len potvrdzuje, že výživné stanovené v rozsudku je podľa jeho názoru stanovené tak vysoko, že je absolútne nereálne z jeho hľadiska ho vôbec plniť z dôvodu, že ani v súčasnosti, ani v dohľadnej budúcnosti desiatich rokov nemá šancu ani len na dosiahnutie takej výšky svojho vlastného mesačného príjmu, akým je súčet jeho výdavkov len na toto výživné vyčíslené na sumu 170 Eur mesačne, nehľadiac ešte na výživné na ďalšie dve deti. Poprel, že by mal nejaké úspory z predchádzajúcej krátkodobej práce v Nemecku. Nesúhlasil s tvrdením manželky, že výška súdom priznaného výživného nie je minimálna, aj keď uznáva, že maloleté deti nezapríčinili, že bol odsúdený na výkon trestu odňatia slobody, ale napriek tomu to nemení nič na skutočnosti, že má aj iné výdavky stanovené súdom v sume 66,33 Eur, ako výživné na ďalšie dve maloleté deti. Z priložených potvrdení o vyúčtovaní odmeny vyplýva, že manžel mal odmenu za mesiac 1/2021 v sume 54,88 Eur, za mesiac 2/2021 v sume 166,66 Eur, za mesiac 3/2021 v sume 217/11 Eur a za mesiac 4/2021 v sume 201,23 Eur.

7. Ďalšie vyjadrenia podané neboli.

8. Výrok I. napadnutého rozsudku o rozvode manželstva, výrok II. o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti manželky, výrok III. o zastupovaní a spravovaní majetku mal. detí, výrok V. o úprave styku, výrok VI. o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti, ako aj výrok VII. o náhrade trov konania neboli odvolaním napadnuté, nadobudli právoplatnosť, preto neboli predmetom preskúmania v odvolacom konaní (§ 367 ods. 2 CSP).

9. Konania o rozvod manželstva a s tým súvisiace konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (CMP).

10. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (CSP), ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

12. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

13. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o určení výživného na čas po rozvode spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine a zákonne vo veci rozhodol, pričom starostlivo prihliadol na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku v napadnutých výrokoch presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje.

14. Zo zákonných ustanovení citovaných v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie týkajúcich sa určovania rozsahu vyživovacej povinnosti rodičov k mal. deťom vyplýva, že kritériami určovania rozsahu výživného sú popri odôvodnených potrebách detí aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery

rodičov. Pri určovaní konkrétneho rozsahu výživného preto treba vychádzať predovšetkým z toho, aká peňažná suma mesačne je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb detí, pričom medzi tieto potreby patria výživa vo vlastnom slova zmysle, hmotné potreby ako sú šatstvo, bielizeň, náklady na bývanie, ako aj potreby súvisiace s rozširovaním a prehĺbovaním vzdelania detí, rozvojom ich záujmov na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby, t.j. všetky nevyhnutné potreby, ktoré vyžaduje život kultúrneho človeka v súčasnosti. Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa, jeho zdravotného stavu, pričom ak to možnosti a schopnosti rodičov dovoľujú, má výživné zabezpečovať primeraný podiel na výhodách, ktoré dovoľujú možnosti rodičov. Odôvodnené potreby detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky sú spravidla rovnaké, pokiaľ nie sú v určitom konkrétnom prípade zvýšené v dôsledku zhoršeného zdravotného stavu, finančnej náročnosti, záujmovej alebo športovej činnosti, prípadne ak rozumové schopnosti dieťaťa odôvodňujú nadštandardné vzdelávanie dieťaťa, pričom ide o všeobecne známu skutočnosť, ktorú nie je potrebné osobitne dokazovať. Dokazovať treba len nadštandardné výdavky, resp. potreby dieťaťa, ktoré vybočujú z rámca potrieb iných detí v rovnakom veku. Pri určovaní rozsahu vyživovacej povinnosti je súd povinný prihliadať aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Na strane povinných rodičov dieťaťa súd zisťuje ich reálne príjmy, celkové majetkové pomery, nevyhnutné životné náklady a prihliada aj na ich ďalšie zákonné vyživovacie povinnosti. Žiadny účinný zákon v SR však nezakotvuje povinnosť rodičov pracovať. Preto je potrebné zisťovať potencióálnu životnú úroveň rodiča, ktorá je limitovaná okrem majetkových pomerov aj jeho finančnými nárokmi na zabezpečenie uspokojenia jeho potrieb. Pri určovaní miery životnej úrovne môže súd vziať do úvahy zistenie a vyčíslenie mesačných nákladov povinného rodiča.

15. Odvolací súd dospel k rovnakému právnomu záveru ako súd prvej inštancie, že určené výživné zodpovedá zákonným kritériám určovania rozsahu výživného s prihliadnutím na príjmy rodičov a správne prihliadal a zohľadňoval ich náklady na živobytie. K odvolacím námietkam manžela poznamenáva, že tieto sú totožné s jeho obranou pred súdom prvej inštancie, s ktorou sa konajúci súd v napadnutom rozsudku vysporiadal a ani v priebehu odvolacieho konania neuviedol žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie o rozsahu výživného. Odvolací súd poukazuje na to, že pri rozhodovaní o určení výživného sa použijú zásady uvedené v ust. § 62 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine, z ktorých vyplýva, že obaja rodičia sú povinní prispievať na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov a dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Je nesporné, že manžel sa ako rodič úmyselným konaním pripravil o objektívnu možnosť platiť výživné avšak túto skutočnosť nemožno pričítať na ťarchu maloletých detí, preto jeho vyživovacia povinnosť trvá, aj keď je vo výkone trestu odňatia slobody. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. V tomto prípade je nepochybné, že manželka si plní svoju vyživovaciu povinnosť osobnou starostlivosťou, poskytovaním vecných plnení, stravovaním. Je nepochybné, že práve ona zabezpečuje zdroj výživy detí na hranicu prospešnú a nevyhnutnú pre ich všestranný rozvoj. Vo vzťahu k odvolacím námietkam manžela týkajúcich sa jeho príjmu, odvolací súd si je plne vedomí jeho obmedzených možností, avšak aj vo výkone trestu má možnosť pracovať, čo aj preukázal, a keďže si takúto situáciu zavinil sám, je povinný využiť poskytnuté zárobkové možnosti tak, aby aspoň čiastočne dokázal uspokojiť základné potreby maloletých detí, pretože určené výživné pre mal. R. v sume 80 Eur mesačne (2,66 Eur denne) a pre mal. R. v sume 90 Eur mesačne (3 Eurá denne), vzhľadom na ich vek, reálne nepostačuje ani na ich dennú stravu.

16. Odvolací súd konštatuje, že v priebehu konania na súde prvej inštancie boli nepochybné zistené a preukázané všetky skutočnosti podstatné pre rozhodnutie v merite veci, ako aj skutočnosti, že manžel sa ako rodič úmyselným trestným konaním pripravil o objektívnu možnosť platiť výživné. Odvolací súd posúdením všetkých relevantných skutočností vo vzťahu k predmetu konania dospel k záveru, že výživné určené súdom prvej inštancie zodpovedá ich potrebám a je v ich najlepšom záujme.

17. Odvolací súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, a teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. Úvahy súdu prvej inštancie vychádzajú zo správnych skutkových zistení a na nich nadväzujúce právne závery zjavne nie sú svojvoľné, neudržateľné a neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd konštatuje, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.

18. Pretože súd prvej inštancie vo veci správne a zákonne rozhodol a manžel ani v štádiu odvolacieho konania neoznačili také dôkazy, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie vo veci, odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o výživnom ako vecne správny potvrdil a podľa § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie jeho správnosti doplnil ďalšie dôvody.

19. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).